

Duurzaamheidsbeleid Financiële Dienstverlening

Augustus 2021

Inhoudsopgave

1 INLEIDING	3
2 SAMENVATTING	3
3 VISIE	4
4 TOEPASSING VAN HET DUURZAAMHEIDSBELEID	4
Selectie van investeringen	4
engagement met ondernemingen.....	4
stemmen op aandeelhoudersvergaderingen	4
Bijdrage aan langetermijndoelstellingen	4
5 DUURZAAMHEIDSCRITERIA	5
5.1 DE SELECTIE VAN FINANCIËLE DIENSTVERLENERS.....	5
5.2 DE SELECTIE VAN SPECIFIEKE LENINGEN EN LENINGENPORTEFEUILLES	6
5.3 VALUTA.....	7
6 EIGEN BEDRIJFSVOERING EN BESTUUR	8
7 BIJLAGE I – KORTE UITLEG OVER INITIATIEVEN.....	9
8 BIJLAGE II – BRONNEN CRYPTOVALUTA	9

1 Inleiding

Mensenrechten, klimaat en biodiversiteit zijn de pijlers van ons duurzaamheidsbeleid. Samen bestrijken zij bijna alle onderwerpen die van belang zijn bij alles wat wij doen. Onder meer bij de selectie van onze financieringen en beleggingen. We stellen ons daarbij dan ook drie vragen:

- mensenrechten: hoe respecteren we de rechten van mensen bij onze financieringen en beleggingen en in onze eigen bedrijfsvoering en alle daaraan gekoppelde (internationale) ketens?
- klimaat: hoe selecteren we onze financieringen en beleggingen zo, dat zij en hun ketens bijdragen aan een veilig, leefbaar en stabiel klimaat voor mens en natuur?
- biodiversiteit: hoe selecteren we onze financieringen en beleggingen zo dat zij en hun ketens bijdragen aan versterking van de biodiversiteit waaronder een schoon milieu en bescherming van de natuur?

Dit beleidsstuk beschrijft de uitwerking van ons duurzaamheidsbeleid specifiek voor de financiële dienstverlening van de ondernemingen waar wij diensten van af nemen of waar wij in beleggen of die wij financieren binnen de Volksbank, welke afdeling welke verantwoordelijkheid heeft en hoe ze criteria voor financiële dienstverlening door de bedrijven waar wij in investeren dan wel diensten van af nemen in de praktijk toepassen. In dit beleidsstuk wordt die toepassing concreet gemaakt door het benoemen van de absolute en relatieve criteria.

In 2021 wordt ook verschillende EU-wetgeving van kracht m.b.t. duurzaamheid binnen de financiële sector (SFAP en SFDR). Vanaf 2022 zullen we de resultaten daarvan kunnen meenemen in dit beleid. Vanaf 2021 is dat mogelijk.

Wat verstaan wij onder financiële dienstverlening?

Het Duurzaamheidsbeleid Financiële Dienstverlening beschrijft de criteria voor organisatie die vormen van financiële dienstverlening leveren. Het gaat om verzekeraar, banken, supranationale organisaties ('supranationals'), maar ook detailhandelsketens die hun klanten bijvoorbeeld betaal-, spaar- en kredietmogelijkheden aanbieden.

2 Samenvatting

Wij willen voorkomen dat het geld van onze klanten terecht komt bij uit te sluiten activiteiten. Financiële dienstverleners hebben met hun intermediaire rol een belangrijke plaats in de economie. Daarmee zijn zij van essentiële invloed op de duurzaamheid van de maatschappij. Vaak is niet duidelijk waar de geldstromen van deze organisaties naar toe gaan. Specifiek beleid voor financiële dienstverlening is dan ook om te voorkomen dat geld indirect toch bij uit te sluiten activiteiten terecht komt.

Wij onderzoeken financiële dienstverleners op hun duurzaamheidsbeleid. Daarbij zijn voor ons de indirecte duurzaamheidsprestaties van financiële dienstverleners maatgevend. Dit beleid is dan ook vooral relevant voor investeringen¹.

¹ Beleggingen en leningen met een looptijd van drie maanden of meer.

Uiteindelijk verstrekken wij maar aan een zeer beperkt deel van deze sector leningen of beleggingen. Vaak omdat niet bekend is in welke activiteiten een financiële dienstverlener op haar beurt weer investeert. Ons beleid voor financiële dienstverleners richt zich vooral op de selectie van beleggingen of leningen voor specifieke bedrijfsactiviteiten en met een hoge mate van transparantie. Het beleid heeft ook betrekking op het kapitaal van de bank (eigen vermogen).

3 Visie

Over het algemeen geven partijen in de financiële dienstverlening geen of beperkt inzicht in hun bedrijfsactiviteiten. Vanuit ons perspectief is dit met name een groot risico voor financiële dienstverleners met omvangrijke beleggings- of kredietportefeuilles. Wij mijden daarom deze activiteit. Dat betekent dat we alleen na grondige analyse een compliance aan onze duurzaamheidscriteria kunnen afwijken van dit uitgangspunt.

4 Toepassing van het duurzaamheidsbeleid

Dit beleid geldt voor de volgende onderdelen van de bank: ABB, ADF, VFM en SCZB.

SELECTIE VAN INVESTERINGEN

Onderdeel van dit beleid is specifiek gericht op speciale leningen en leningenportefeuilles. Aandachtspunt is daarbij dat soms een belegging in dit type leningen toch is toegestaan, ondanks het feit dat een belegging in de uitgevende instantie niet is toegestaan.

ENGAGEMENT MET ONDERNEMINGEN

Geen specifiek beleid voor engagement met bedrijven, die financiële diensten verlenen.

STEMMEN OP AANDEELHOUDERSVERGADERINGEN

Geen specifiek stembeleid voor bedrijven, die financiële diensten verlenen.

BIJDRAGE AAN LANGETERMIJNDOELSTELLINGEN

Er is geen directe bijdrage van dit beleid aan de langetermijndoelstellingen.

5 Duurzaamheidscriteria

5.1 DE SELECTIE VAN FINANCIËLE DIENSTVERLENERS

Hoe komen we tot een selectie van partijen, die actief zijn in de financiële dienstverlening en wat zijn de criteria die we daarbij hanteren?

Absolute criteria:

Wij zullen in geen enkel geval beleggen in of leningen verstrekken aan een financiële instelling als deze voor 25% of meer in handen is van een overheid van een hoog-risicoland of van een bedrijf dat we uitsluiten op grond van de aard van de activiteiten van dat bedrijf.

Relatieve criteria:

In de overige gevallen is onder bepaalde voorwaarden het binnen ons Duurzaamheidsbeleid Financiële Dienstverlening mogelijk om toch te investeren in deze sector. Het gaat om:

- a. Financiële dienstverleners, die uitsluitend producten aanbieden die geen betrekking hebben op beleggingen of zakelijke kredieten (zie onderstaand schema);
- b. Financiële dienstverleners, die wel beleggen of leningen verstrekken, maar die opereren onder een met ons vergelijkbaar duurzaamheidsbeleid en bovendien transparant zijn over deze activiteiten (zie onderstaand schema). Dit betekent dat:
 - I. Een financiële dienstverlener niet betrokken mag zijn bij door ons uitgesloten activiteiten (zie ASP-ABB of ASP-ASN Handleiding voor een compleet overzicht), want dan zullen we niet beleggen in of leningen verstrekken aan deze partij;
 - II. De overige financiële dienstverleners beoordelen we op hun duurzaamheidsbeleid en de uitvoering daarvan (zie ASP-ABB of ASP-ASN Handleiding voor een compleet overzicht). Als er sprake is van (ernstige) misstanden zoals controverses en reputatieschade dan zijn wij zeer terughoudend bij het beleggen of financieren. Wij hechten waarde aan financiële dienstverleners, die de volgende overeenkomsten en/ of initiatieven ondersteunen (voor zover dit relevant is voor hun bedrijfsactiviteiten, voor toelichting zie bijlage):
 - UN Global Compact
 - OECD Guidelines for Multinational Enterprises
 - UNEP FI
 - Principles for Responsible Investment (PRI)
 - Principles for Responsible banking (PRB)
 - FATF
 - Wolfsburg Principles en/of Equator Principles

Het volgende overzicht is de basis voor een verdere analyse van risico's ten opzichte van onze duurzaamheidscriteria.

Activiteit	Beoordeling	Onderbouwing en voorwaarden
Betalingsverkeer en spaarproducten	Positief	N.v.t., want er bestaat geen duurzaamheidsrisico. Aan spaargeld stellen we geen eisen, aan de aanwending van het geld wel (beleggingen, leningen).
Consumentenkrediet Creditcard Microkredieten	Positief, mits	Het risico dat geld gaat naar activiteiten waar wij het geld van onze klanten niet in willen beleggen, is verwaarloosbaar. Verantwoorde kredietverstrekking is een voorwaarde. ² Voor microkredieten geldt apart beleid, zie ASP-ABB of ASP-ASN Handleiding
Hypotheken	Positief, mits	Voorwaarde: de instelling heeft een hypothekebeleid. Zie hiervoor Beleid Wonen en Werken.
Verzekeringen, zoals levensverzekeringen en schadeverzekeringen (auto, brand, etc.)	Negatief, tenzij	De ontvangen premies worden voor een (groot) deel belegd in aandelen en obligaties. Zolang transparantie ontbreekt, keuren wij het bedrijf af.
Vermogensbeheer	Negatief, tenzij	Bedrijven beleggen het geld van klanten dat zij beheren, in onder meer aandelen en obligaties en, wat ook gebruikelijk is, derivaten. Zolang transparantie ontbreekt, keuren wij het bedrijf af.
Begeleiden van beursintroducties, overnames en/of fusies	Negatief, tenzij	Het bedrijf kan entiteiten begeleiden die wij zouden uitsluiten. Zolang transparantie ontbreekt, keuren wij het bedrijf af.
Handelen voor eigen rekening	Negatief, tenzij	Zolang transparantie ontbreekt, keuren wij het bedrijf af. Het betreft ook vaak speculatie. Bij voldoende transparantie kunnen we wel goedkeuren.
Zakelijke kredieten (inclusief leasing en projectfinanciering)	Negatief, tenzij	Zolang transparantie ontbreekt, keuren wij het bedrijf af.
Offshore banking	Negatief, tenzij	Als deze activiteit bijdraagt aan het ontwijken van belastingbetaling, keuren we het bedrijf af.
Derivatenhandel	Negatief, tenzij	Derivatenhandel kan gebruikt worden als risicoafdekking, maar ook voor speculatie. Wij vinden speculatie niet duurzaam want het kan grote negatieve gevolgen hebben. Daarom keuren we bedrijven af die derivatenhandel in belangrijke mate of uitsluitend gebruiken voor speculatieve doeleinden.

5.2 DE SELECTIE VAN SPECIFIEKE LENINGEN EN LENINGENPORTEFEUILLES

Specifieke leningen zoals green, social en sustainable bonds³ en zogenaamde leningenportefeuilles van financiële dienstverleners kunnen een investeringsmogelijkheid zijn, omdat het doel van de lening of de samenstelling van de portefeuille vaak wel bekend is (bijvoorbeeld duurzame energieprojecten, hypotheke of microkredieten).

Absolute criteria:

Voor specifieke leningen of leningenportefeuilles geldt dat wij niet zullen beleggen in specifieke leningen of leningenportefeuilles van financiële instellingen, die niet kunnen optreden als tegenpartij voor de Volksbank voor transacties ten behoeve van de Cash Management Portefeuille (zie daarvoor ASP Financial Markets).

² Verantwoorde kredietverstrekking betreft het rentepercentage, de beoordeling of een klant een krediet kan dragen en transparantie. Wij kijken hierbij of er misstanden naar boven komen.

³ Via *green bonds* beleggen wij in duurzame energie, energiebesparing en biodiversiteit. Deze obligaties dragen bij aan het bereiken van onze doelstelling om in 2030 volledig CO₂-neutraal te zijn. *Social bonds* worden gebruikt voor bijvoorbeeld microkredieten en sociale woningbouw. *Sustainability bonds* dienen voor de financiering van een combinatie van maatschappelijke en ecologische doelstellingen.

Relatieve criteria:

Wij toetsen deze producten aan onze duurzaamheidscriteria. Deze toetsing bestaat uit twee stappen:

- a. Uitgevende instelling
- b. Specifieke leningen of leningenportefeuilles.

Ad a) toetsing uitgevende instelling

Voor de beoordeling van een uitgevende instelling kijken we in eerste instantie naar een aantal minimumvereisten ten aanzien van het duurzaamheidsbeleid van deze instelling (is niet beperkt tot financiële dienstverleners, maar kunnen ook andere bedrijven zijn) en de manier waarop dit beleid wordt uitgevoerd. We nemen daarbij de onder 4.1. genoemde criteria over, maar met een mogelijkheid om hiervan af te wijken. Als een specifieke lening of een specifieke leningenportefeuille duidelijk bijdraagt aan onze duurzaamheidsdoelstellingen accepteren wij in uitzonderingsgevallen dat de uitgevende instelling zelf niet voldoet aan onze criteria. Binnen deze uitzondering geldt een specifieke beperking (zie hierboven).

Ad b) toetsing specifieke leningen en leningenportefeuilles

Speciale leningen en leningenportefeuilles kunnen worden geselecteerd als de achterliggende doelen en de onderliggende leningen een bijdrage leveren aan het versterken van mensen- en arbeidsrechten, een positieve bijdrage leveren aan het tegengaan van de (effecten van) klimaatverandering en/of het beschermen van de biodiversiteit of het versterken van ecosystemen.

Voor speciale leningen hanteren we de volgende drie beoordelingspunten:

1. het investment document is volledig transparant over de bestemming van het geld;
2. de selectiecriteria van de uitgevende instelling: een kader met criteria, waarmee de uitgevende instelling bepaalt welke projecten zij via hun groene, sociale of duurzame obligatie willen financieren. Dit mag ook met ondersteuning van een externe partij;
3. second opinion: in opdracht van de uitgevende instelling geeft een onafhankelijke derde partij een duurzaamheidsoordeel over de selectiecriteria, van de groene, sociale of duurzame obligatie. Wij nemen deze altijd mee bij onze toetsing maar deze is niet leidend.

Voor financieringen in risicolanden (zie ASP-ABB of ASP-ASN Handleiding) geldt dat de uitgevende instelling extra aandacht moet besteden aan het respecteren van mensenrechten. We geven extra aandacht aan de gevolgen voor de CO₂-uitstoot van de leningen en hebben daarbij een sterke voorkeur voor groene leningen die additionele CO₂-besparingen opleveren.

5.3 VALUTA

Voor valuta hanteren we alleen duurzaamheidscriteria voor cryptovaluta. Uitgangspunt voor ons is telkens de vraag wat er met het geld gedaan wordt. De valuta waarin dat gebeurt speelt dus voor ons geen rol behalve bij cryptovaluta. We sluiten de handel in en het gebruik van cryptovaluta uit. Daar zijn meerdere argumenten voor maar de belangrijkste zijn het ontbreken van toezicht, het gebruik in de criminaliteit en de impact op klimaat. Cryptovaluta staan (nog) niet

net zoals andere valuta onder toezicht van een centrale bank. Het zogenaamde 'mijnen' van cryptovaluta kost grote hoeveelheden energie. Cryptovaluta lenen zich verder uitstekend voor het witwassen van gereguleerde valuta voor financiële transacties in het criminele circuit.

6 Eigen bedrijfsvoering en bestuur

SPECIAAL AANDACHTSPUNT: KAPITAAL VAN DE BANK

Iedere bank opereert in een sterk gereguleerde omgeving. Dat betekent dat onder meer voor de stabiliteit van een bank en de flexibiliteit om in te kunnen spelen op extreme marktsituaties veel (financiële) tegenpartijen noodzakelijk zijn om tegemoet te komen aan deze eisen. Ons duurzaamheidsbeleid geldt ook voor het beheren van het kapitaal van de bank. De bovenstaande criteria gelden volledig voor alle uitzettingen met een looptijd van meer dan twee jaar (Liquidity Portfolio). Voor leningen met een looptijd van tussen drie maanden en twee jaar, hebben we specifiek beleid ontwikkeld met speciale aandacht voor 'good governance'. Zie daarvoor ASP Financial Markets. Voor uitzettingen met een looptijd korter dan drie maanden gelden geen restricties aangezien het hier niet om investeringen gaat.

7 Bijlage I – korte uitleg over initiatieven

- **UN Global Compact** (“aims to mobilize a global movement of sustainable companies and stakeholders to create the world we want.”)
- **OECD Guidelines for Multinational Enterprises** (“provide non-binding principles and standards for responsible business conduct in a global context consistent with applicable laws and internationally recognised standards.”)
- **UNEP FI** (“is a global partnership between the United Nations Environment Programme and the financial sector.”)
- **Principles for Responsible Investment** (“works to understand the investment implications of environmental, social and governance (ESG) factors and ...”)
- **Principles for Responsible Banking** (The Principles for Responsible Banking are a unique framework for ensuring that signatory banks’ strategy and practice align with the vision society has set out for its future in the Sustainable Development Goals and the Paris Climate Agreement.)
- **FATF** - Financial Action Task Force (aims “to set standards and promote effective implementation of legal, regulatory and operational measures for combating money laundering, terrorist financing and other related threats to the integrity of the international financial system.”)
- **Wolfsberg Principles** (provide “guidance for the management of financial crime risks, particularly with respect to Know Your Customer, Anti-Money Laundering and Counter Terrorist Financing policies.”)
- **Equator Principles** (“is a risk management framework, adopted by financial institutions, for determining, assessing and managing environmental and social risk in projects and is primarily intended to provide a minimum standard for due diligence and monitoring to support responsible risk decision-making.”)
- **Green Bond Principles** (“are voluntary process guidelines that recommend transparency and disclosure and promote integrity in the development of the Green Bond market by clarifying the approach for issuance of a Green Bond.”)

8 Bijlage II – bronnen cryptovaluta

- <https://www.aljazeera.com/economy/2021/3/17/climate-concerns-to-crime-bitcoins-dark-side-draws-scrutiny>
- <https://www.groene.nl/artikel/het-geheimzinnige-onzichtbare-geld>
- <https://www.ad.nl/binnenland/afperser-met-bitcoins-waant-zich-veilig-maar-krijgt-het-steeds-moeilijker~afe888da/>
- <https://www.rtlnieuws.nl/editienl/artikel/5022256/bitcoin-ideaal-betaalmiddel-criminelen-bombrieve>